

ת"פ 33418/02/22 - מדינת ישראל נגד מאיר אלמקיאס

בית משפט השלום בעכו

ת"פ 33418-02-22 מדינת ישראל נ' אלמקיאס(עציר) ואח'
תיק חיצוני: 34818/2022

בפני **כבוד השופטת שושנה פיינסוד-כהן**
מאשימה
נגד
נאשמים
מדינת ישראל באמצעות שלוחת התביעות עכו
1. מאיר אלמקיאס ע"י ב"כ עוה"ד רונן חליונה
2. אליהו אדרי

החלטה - נאשם 1

1. בפני בקשתו של הנאשם לערוך הפסקה בעבודות השירות אותן הוא מרצה.
2. בגזר הדין מיום 5.6.23 בסעיף 12א נגזרו על הנאשם 6 חודשי עבודות שירות בניכוי ימי מעצרו. עוד נקבע באותו סעיף כי עבודות השירות יחלו ביום 13.7.23 וזאת בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות השירות.
3. ביום 17.7.23, הוגשה לבית המשפט "בקשה בהסכמת הצדדים" על פיה בשל נסיבותיו האישיות של הנאשם "...הציע הממונה כי הנאשם יחל את עבודות השירות ביום 1.10.23". הבקשה מציינת את הסכמתה של המאשימה ומסכמת כי "לאור האמור והסכמת הצדדים, ביהמ"ש, הנכבד מתבקש להורות עי הנאשם יתייצב לריצוי עבודות השירות ביום 1.10.23".
4. מן הבקשה אשר הוגשה משתמע כי הנאשם טרם החל בריצוי עבודות השירות וכי הממונה על עבודות השירות הציע כי יחל בהם ביום 1.10.23. כלומר, המדובר בבקשה לדחיית תחילת מועד ריצוי עונש עבודות השירות.
5. בהחלטתי מיום 17.7.23 הורתי שיש לצרף מסמך מן הממונה על עבודות השירות המפרט את הנטען, קרי כי אכן הממונה מסכים כי עבודות השירות יחלו ביום 1.10.23, שכן ביהמ"ש אינו כופה מועד על הממונה.
6. תגובת הממונה התקבלה יום למחרת וממנה עולה כי הנאשם כבר החל בריצוי עבודות השירות. הממונה טען בתגובתו כי אין לו את הסמכות הדרושה על מנת להורות על דחיית המועד לריצוי עבודות

עמוד 1

השירות וכי סמכות זו נתונה לבית המשפט.

7. בהחלטתי מיום 19.7.23 הורתי כי לאור הפרטים אשר עלו מתגובת הממונה, כי הנאשם כבר החל בריצוי עבודות השריות ולמדובר למעשה בהפסקה בריצוי עבודות השריות, על הסנגור להפנות את בית המשפט למקור הסמכות החוקית להורות כפי שהוא מבקש.

8. הסנגור שב וטען את כל טענותיו אשר טען גם לפני כן ולא הפנה לכל מקור לסמכות למעט כי כל הצדדים מסכימים לכך. הסנגור שב והדגיש כי כעולה מן התסקירים קיימות נסיבות אישיות חריגות וכי הנאשם מפרנס יחיד, אב לילדים קטנים המצויים בחופש הגדול וכי המיתון במשק מקשה מאוד על פרנסת המשפחה.

9. בהחלטתי שבתי והפניתי לשאלת מקור הסמכות של בית המשפט להורות על הפסקה בעבודות השריות. בהחלטה נוספת ציינתי כי הנאשם טוען באמצעות סנגורו לנסיבות מיוחדות וחריגות ולא צורף כל תצהיר תמיכה בכך.

10. הנאשם באמצעות סנגורו צירף תצהיר שאין בו כל פירוט מעבר לאמור בבקשה. כמו כן טען כי מדובר בסמכות טבועה ועי לממונה על עבודות השריות ישנה סמכות בחוק להורות על עיכוב, הפסקה, בריצוי עבודות השריות עד ל- 45 ימים ולפיכך, בהתאם לסעיף 51 לחוק העונשין, על סעיפיו הקטנים, בהעדר איסור מפורש, לביתה משפט סכמות להורות כן, וודאי כאשר קיימת הסכמה של כל הגורמים.

הסנגור מפנה לרע"מ 8220/19. עיינתי בו ולא מצאתי מקור לסמכות שם. ראשית, המדובר בעתירת אסיר, קרי ללמדנו כי סדר הדין והסמכות שונה מזו בה נקט הנאשם בפני. שנית, שם דובר בערעור על החלטת הממונה שלא להרשות לנאשם המרצה עבודות שירות לצאת לחו"ל במהלך תקופת עבודות השריות, כאשר לממונה ישנה סמכות בחוק להתיר זאת.

11. בהחלטתי מיום 30.7.23 הפניתי לקבלת תגובת המאשימה שכן הסכמת המאשימה ניתנה כאשר מדובר היה בבקשה לדחיית תחילת ריצוי עבודות השריות ולא כאשר היה מדובר בהפסקה בריצוי עבודות השריות ומתעוררת שאלה משפטית בדבר סמכות בית המשפט להורות כן.

12. המאשימה הודיעה ביום 3.7.23 כי הסכמתה ניתנה על בסיס הבנתה כי מדובר בדחיית מועד תחילת ריצוי עבודות השריות ולא בהפסקתן. המאשימה הודיעה כי, לפני משורת הדין, הסכמתה תעמוד בעינה נוכח אינטרס ההסתמכות של הנאשם על דבר קיומה של הסכמת המאשימה ובראי נסיבותיו המשפחתיות והאישיות.

13. נוכח הסכמת כלל הצדדים אורה כמבוקש, בשים לב לעמדת המאשימה אודות אינטרס ההסתמכות

של הנאשם אודות הסכמתה. הנאשם הסתמך למעשה על הסכמת המאשימה והסכמת הממונה, אשר לא העלו בפניו, כלל את שאלת הסמכות.

14. יחד עם זאת, אין להתעלם מכך כי ספק אם לבית המשפט אשר נתן את גזה"ד קנויה סמכות להורות על הפסקה בעבודות השירות, שלא בנסיבות המפורטות לעיל בהן קיימת הסכמה והסתמכות כאמור.

15. סימן ב'1 לפרק ו לחוק העונשין, התשל"ז-1977 נושא את הכותרת- נשיאת מאסר בעבודת שירות.

סעיף 51ב(א) קובע כי בית המשפט רשאי לכלול בגזר דינו הוראות בדבר נשיאת אמסר בעבודות שירות. הסעיפים הקטנים הבאים באותו סעיף מתייחסים לקבלת חוות דעת הממונה על עבודות השירות טרם מתן גזר הדין הכולל עבודות שירות, את תוכנה של חוות דעת הממונה, את השיקולים שעל הממונה לשקול ולפרט וכן הוראות כי ההחלטה הסופית הינה של בית המשפט ומה יש להניח לפניו טרם מתן החלטתו.

16. סעיף 51 ו(א) קובע-

"תקופת עבודת השירות תהיה כפי שקבע בית המשפט בגזר הדין (בסימן זה - תקופת עבודת השירות), והנידון יבצע את עבודת השירות במהלך התקופה האמורה ברציפות, בכפוף להוראות סעיף זה."

מן האמור נלמד באופן ברור וחד משמעי כי בודות השירות מבוצעות ברצף, ללא הפסקה. באם מתעורר קושי במהלך קושי עבודות השירות, למי על הנאשם לפנות? דומה בעיני כי המחוקק קבע כי לממונה ולא לבית המשפט.

17. סעיף 51ז קובע לדוגמא את הסדרים במקרה בו יש צורך לשנות מקום של עבודות שירות או יש לדון בהיעדרות של הנאשם מעבודות השירות. אל מי אליו לפנות כדי לקבל אישור לכך. והתשובה אותה קובע הסעיף הינה פניה לממונה, קרי לגורם מטעם שירות בתי הסוהר.

51ז. (א) נסתיימה העבודה במקום עבודת השירות, יעביר הממונה או רכז עבודת שירות מחוזי את עובד השירות ללא שיהוי לעבודת שירות במקום עבודה אחר.

(ב) עובד השירות יודיע לממונה, ללא שיהוי, על כל הפסקה בעבודה או העדרות ממנה.

(ג) עובד שירות לא יעדר מעבודתו אלא באישור הממונה, רכז עבודת השירות או מפקח, ואם נעדר מסיבות רפואיות - גם באישור רופא; האישור יהיה לפי כללים שיקבע השר לביטחון הפנים בתקנות.

(ד) תקופת הפסקת עבודת שירות וימי העדרותו של עובד שירות לפי סעיף זה, לא יבואו במנין ימי עבודת השירות, למעט היעדרות מסיבות רפואיות בשל תאונת עבודה שאירעה במסגרת עבודת השירות ובמקום עבודת השירות.

נמצא כי לאחר שהממונה על עבודות השירות הניח בפני בית המשפט את כל חוות הדעת מטעמו ובית המשפט קבע כי הנאשם ירצה את עונשו בעבודות שירות וכן את הסדרים לכך, כל שאלה המתעוררת ביחס לכך הינה בסמכות הממונה, שהוא הגורם המוסמך והאמון על ההוצאה לפועל של גזר הדין.

18. לטעמי יש להסב את תשומת הלב גם לסעיף 51ט. שענינו הפסקה מנהלית של עבודות השירות. הסעיף אינו מסמיך את בית המשפט, אלא את הגורם המנהלי. הסעיף ממשיך וקובע בסעיף קטן (ג) כי על החלטה מנהלית אשר כזו רשאי עובד השירות " **... להגיש עתירה לפי סעיף 62א לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971 (להלן - עתירה) לבית המשפט המחוזי...**". דגש נוסף הינו ההפניה המיוחדת שיש להוראות סעיף 51ב(ג) המסמיך את בית המשפט להורות על תנא עבודות השירות. קרי, הנאשם אינו מבצע את עבודות השירות על פי התנאים שקבע בית המשפט, אין פניה חזרה לאותו בית משפט אשר קבע את התנאים בגזר דינו, אלא ההליך הינו מנהלי אשר השגה עליו הינה בפניה לבית המשפט המחוזי, בהליך על פי פקודת בתי הסוהר.

במקרה אשר בפני יודגש כי הנאשם ממשיך ומרצה את עבודות השירות, על אף הקושי בפניו הוא ניצב ועל כן אין מדובר במקרה המתאים להפסקה מנהלית של עבודות השירות.

19. כלל הוא כי עם מתן גזר הדין מסיים בית המשפט את מלאכתו וכלל אינו מוסמך לשנות מגזר דינו, אלא כאשר המחוקק הסמיכו במפורש לעשות כן.

ע"פ 1100/91 מדינת ישראל נ. מחמד עלי חן ג'עפרי פד"י מז (1) 18 קובע בית המשפט העליון כדלהלן- **"כלל הוא בידינו, שעם מתן פסק הדין מסיים בית המשפט את מלאכתו ושוב אין הוא מוסמך לשנותו, למעט תיקון טעות שנפלה בפסק הדין, לפי האמר בסעיף 81 לחוק בתי המשפט...עיקרון זה מקובל הוא בידינו מימים ימימה..."** בית המשפט ממשיך ושואל האם לבית המשפט סמכות לתקן את גזר דינו (שם נדון מצב בו מאסר חלף קנס ירוצה בעבודות שירות) ומציין כי **"..אין להשיב לשאלה זו בלי לברר קודם אם קיים מקור ממנו ניתן לשאוב את הסמכות הזאת..."**

20. המחוקק מצא כי קיימים מקרים בהם יש להסמיך את בית המשפט לשנות את גזר דינו הכולל עבודות שירות, גם לאחר פרסומו ואף מקרים בהם כאשר הנאשם החל לרצות את עבודות השירות. סעיף 51 לחוק העונשין וזאת כאשר הנאשם אינו יכול לבצע את עבודות השירות, בשל בעיה בריאותית אשר אירעה לו לאחר שנגזר דינו, בשל חוות דעת שלא הייתה בפני בית המשפט כאשר גזר את דינו של הנאשם על פיה הנאשם מסוכן לעצמו או לסובבים אותו (כמפורט בסעיף) או כי לאחר שנגזר דינו הוגש

נגד הנאשם כתב אישום חדש אשר נסיבותיו אינן הולמות נשיאת העונש בעבודות שירות.

21. סעיף 51. י האמור מציג רשימה סגורה של מקרים בהם ניתנת לבית המשפט סמכות לשנות גזר דין חלוט, לאור נסיבות אשר מכנן המשותף הינו כי ביצוע גזר הדין כבר אינו אפשרי, לא כי הוא לא נוח או כי התעוררו שיקולים מאוחרים יותר שעל פיהם ראוי לשנותו או וודאי שיקולים אשר היו ידועים בעת מתן גזה"ד.

22. מעל ומעבר לכל הנימוקים המפורטים, מתקין התקנות, בתקנות העונשין (נשיאת מאסר בעבודות שירות) תשע"ב- 2011, התייחס מפורשות לאפשרות היעדרות עובד שירות מימים מסוימים בהקנותו סמכות לגורמים המנהלים בשב"ס לאשר זאת-

הממונה, רכז עבודת שירות או מפקח רשאים לאשר או להורות לעובד שירות להיעדר מעבודת שירות, ובלבד שעובד השירות ישלים את שעות היעדרות, בכל אחד מהמקרים האלה:

- (1) בימי אבל במשפחה שמטעמי דת או נוהג לא עובדים בהם;**
- (2) מסיבה מיוחדת אחרת ובלבד שההיעדרות לא תעלה על עשרה ימים רצופים; התקיימו טעמים מיוחדים המצדיקים הארכת תקופת היעדרות מעבר לעשרה ימים, מתן האישור בסמכות הממונה ובלבד שהתקופה האמורה לא תעלה על ארבעים וחמישה ימים;**
- (3) לרגל שביתה או השבתה במקום עבודת השירות;**
- (4) מחמת הפסקה זמנית בעבודה מטעם מקום העבודה אשר אינה כלולה בימי המנוחה של עובד השירות וימי שבתון על-פי חוק;**
- (5) בימים שבהם היקף ההעסקה במקום עבודת השירות נמוך מ-6 שעות עבודה.**

23. מכל האמור לעיל עולה כי הפניה לבית המשפט אשר גזר את דינו של הנאשם הינה כי המחוקק ומתקין התקנות מצאו לנכון כי לממונה על עבודות השירות ישנה סמכות מנהלית להורות על הפסקה של עד 45 יום בריצוי עבודות השירות וכי הנאשם מבקש, נכון להיום הפסקה של כמעט חודשיים.

24. כאמור, מכל האמור לעיל ספק רב בעיני אם המחוקק רצה לאפשר הפסקה בריצוי של עונש מאסר בעובדות שירות לתקופה העולה על 45 יום והאם הסמכות נתונה לבית משפט זה בהליך זה.

25. אולם, כפי שצוין לעיל, לאור הסכמת המאשימה והממונה על עבודות השירות **ואינטרס ההסתמכות** על הסכמתם וכן פער הזמנים הקצר בין התקופה שבסמכות הממונה לערוך הפסקה בעובדות השירות

לתקופה בה בפועל תהא ההפסקה- הנני מורה כי הנאשם רשאי להפסיק כעת את ריצוי עבודות השירות ולחדש ריצויים ביום 1.10.23.

26. המזכירות תשלח העתק ההחלטה לצדדים ולממונה על עבודות השירות.

ניתנה היום, י"ט אב תשפ"ג, 06 אוגוסט 2023, בהעדר הצדדים.